

ningen i Fagvidenskaberne behøvede vel muligens slet ikke at gaae over til at blive en Udgiftspost for denne Højskole. — Udvalgets Fleertals Endringsforslag har anbefalet sig for mig først derved, at naar det blev antaget, saa vilde Rigsdagen dermed holde sig paa sit eget Omraade. Den vilde dermed kun votere det Bidrag, som var nødvendigt til Fuldstændiggjørelsen af Underviisningen ved Landbohøjskolen som et reent kongerigt Institut, nemlig til at optage Gartnerunderviisningen og til at forskaffe Landbrugsøleverne en saadan Underviisning i Skovbrug, som vilde være passende for dem, og endvidere har dette Endringsforslag anbefalet sig for mig derved, at vi ved at antage det ikke lægge den mindste Hindring i veien, men tværtimod hane Veie, for at det, som det oprindelige Lovforslag tenderer til, kan gennemføres, desom Rigsraadet finder dette hensigtsmæssigt, og hvad enten der til denne Gjennemførelse skulde behøves særlig Lov eller ei. — Endnu maa det være mig tilladt med Hensyn til Mindretallets Endringsforslag at bemærke, at der er et Ord deri, som vil gjøre det umuligt for mig endog kun subsidiært at gaae ind derpaa, og det har jeg allerede før antydet. Jeg kan og tør ikke være med til ved Lov at faae fast, at Udnevnelsen af Examinatorer og Censorer, altsaa Noget af det Bæsentligste ved Indretningen af Examen, skulde gaae over til Indenrigsministeriet, altsaa til et andet Ministerium end det, der iøvrigt bestyrer Alt, hvad der vedkommer Statskøvene.

Klausen: Det er kun et ganske enkelt Punkt i Udvalgsbetænkningen, der giver mig Anledning til nogle faa Bemærkninger. Det er ønskeligt, at det ærede Udvalg meget bestemt har fæstet Diet paa den ønskelige Frihed i Forststudiet og har derfor foreslaaet Forstexamen ordnet saaledes, som det kunde være meest fordeelagtigt for Studiefriheden. Der kan kun være een Mening om Rigtigheden af den Bemærkning, som Fleertallet i Udvalget har gjort, at Kandidaten, som skal examineres, „vil være friere i at vælge Midlerne til at erhverve Kundskaber, naar de ansatte Docenter ikke kunne udøve nogen Indflydelse paa Karakteren ved en Embedsexamen“; men det sees

ogsaa let, at man ikke vil kunne blive staaende derved; thi Den, der examinerer, kan ved sin hele Maade at examinere paa have den største Indflydelse paa Examens Udfald. Derfor maa man, som Fleertallet har gjort, gaae i alt Fald et Skridt videre, idet det hedder i Betænkningen: „Maaskee burde man endog gaae et Skridt videre og henlægge selve Examinationen til en Anden end Docenten“, og det er denne Tanke, Fleertallet har udtalt, som Mindretallet i samme Udvalg har formuleret i sit Forslag til en ny Paragraf, hvorefter „Ingen, der har taget Deel i Forstølevernes Underviisning, kan anvendes som Examinator eller Censor ved denne Examen“. Til andet Resultat kan man ikke komme, naar man eenfaldig og udelukkende gaaer ud fra Frihed i Studiet; men der er dog et andet Punkt, som er vel saa vigtigt som Friheden i Studiet, og det er Grundighed i Studiet. Naar Staten har anlagt en Underviisningsanstalt med bestemte Lærerkrafter og bestemt Lærekursus, da maa Staten fornødigvis vel antage, at Kundskab og Dygtighed sikret og grundigt kan erhverves ved denne Læranstalt. Imidlertid maa det indrømmes, at denne Dygtighed og Kundskab kan erhverves ad forskjellige Veie, ved forskjellige Midler, og forudsat, at et Kursus afflutes ved en Examen, der afgiver fuld Garanti, der forviser om, at Den, der har bestaaet denne Examen, har Dygtighed og Kundskab, da kan Staten sige: Vi spørge ikke om, ad hvilken Veie, ved hvilke Midler Kundskaben er erhvervet; thi at den er erhvervet, giver Examen os Borgen for, men dersom vi nu sjerne fra Examen Docenten i vedkommende Underviisningsfag, da er det tænkeligt, at Examens Paalidelighed kan svækkes, og dersom den saa taber i Paalidelighed, kunde man meget vel komme til at maatte anordne, at maatte stille den Forpligtelse for at stedes til Examen, at Anstalten havde været benyttet i et vist Antal Aar, hvad der saaledes vilde komme til at gaae ud over den Studiefrihed, man vilde begunstige. Jeg for min Deel kan derfor ikke stemme for denne Tilføining af en Paragraf, og jeg maa i alt Fald tiltræde den høitærede Ministers Ytring, at det ikke kan være den rette Veie at gaae, at ville ligesom indsmugle et Princip ved en saa ganske